

Signaalwoorden herkennen

Bij signaalwoorden kan vaak geen beeld gevormd kan worden. Hierdoor worden ze vaak "overgeslagen". Lastig, want voor begrijpend lezen zijn ze belangrijk!

Knip de kaarten en kaartjes uit op de lijn. De grote blauwe kaarten leg je neer, de kleine kaartjes ga je hierover verdelen. Het is handig met iemand samen te werken die een goed taalgevoel heeft, zodat je kan overleggen.

Vergelijk met de grote lijst of je de woorden goed neerlegt. Sommige woorden hebben meer betekenissen. Vraag je af: Welke woorden ken je al? Welke woorden nog niet? Kan je er zelf zinnen mee maken?

voorbeeld

voorwaarde

oorzaak-gevolg

doel-middel

**vergelijking:
verschil**

plaats

opsomming

reden-gevolg

tegenstelling

*vergelijking:
overeenkomst*

tijd

conclusie

(het) ...st

...er (dan)

7 jaar
later

twee
maanden
eerder

gisteren

vorig
jaar

<i>eerder</i>	<i>voordien</i>	<i>vorige week</i>
<i>vorige maand</i>	<i>voor</i>	<i>na</i>
<i>nadien</i>	<i>aangezien</i>	<i>al met al</i>
<i>aldus</i>	<i>alles op een rijtje gezet</i>	<i>als (1)</i>

als (2)	anderzijds	argument
bijvoorbeeld	bovendien	concluderend (1)
concluderend (2)	conclusie	daar
daar staat tegenover	daardoor (1)	daardoor (2)

daarentegen	daarmee	daarnaast
daarom (1)	daarom (2)	dan
dat	dat houdt in	dat is te zien aan
dat ligt heel anders	dat ook	de 15e eeuw

<i>desondanks</i>	<i>doel</i>	<i>middel</i>
<i>door</i>	<i>door middel van (d.m.v.)</i>	<i>doordat</i>
<i>zodat</i>	<i>dus (1)</i>	<i>dus (2)</i>
<i>dus (3)</i>	<i>echter</i>	<i>eerst (1)</i>

eerst (2)	eerste	en
even...als	evenals	eveneens
evenwel	groter dan	het belangrijkste overziend
het grootst	het langst	het meest

het minst	hetzelfde	het zelfde als
zoals	hier	hoewel
immers	in 1682	in tegenstelling tot
in vergelijking met	indien	kortom (1)

kortom (2)	kortom (3)	laatste
langer dan	later	maar
maar ook	meer dan	met
met andere woorden (m.a.w.)	met behulp van (m.b.v.)	minder dan

<i>mits</i>	<i>namelijk</i>	<i>neem</i>
<i>neem nou</i>	<i>net ...als</i>	<i>niet zo ...als</i>
<i>niettemin</i>	<i>nochtans</i>	<i>nou</i>
<i>nu</i>	<i>onder andere (o.a.)</i>	<i>om te</i>

om te beginnen	omdat	ondanks
oorzaak	opdat	opdat daartoe
opsomming	overeenkomst bij vergelijking	reden
samengevat	samenvattend (1)	samenvattend (2)

samenvatting	slotsom	stel dat
stel je voor	te merken bij	tegenstelling
ten eerste (1)	ten eerste (2)	(t.g.v.) ten gevolge van
ten slotte (1)	ten slotte (2)	ten tweede

tenzij (1)	tenzij (2)	ter illustratie
ter verduidelijking	terwijl daarna	tevens
toen	toch	toelichting
twee maanden eerder	u kent het wel	uitleg

verder (1)	verder (2)	verklaring
verschil	vervolgens (1)	vervolgens (2)
vervolgens (3)	voorbeeld	voorwaarde
vroeger	waardoor (1)	waardoor (2)

waarin	waarmee	waarop
waarvandaan	wanneer	want
zo	zoals (1)	zoals (2)
zodoende		

Signaalwoorden

voorbeeld	bijvoorbeeld, o.a., dat is te zien aan, te merken bij, neem nou, stel je voor, zo, zoals, neem nou, ter illustratie, je kent het wel, ter verduidelijking, toelichting
opsomming	ten eerste, ten tweede, en, verder, ook, tevens, eerst, eerste, laatste, bovendien, daarnaast, vervolgens, verder, om te beginnen, ten eerste, ten slotte, eveneens, evenals, maar ook
voorwaarde	als, indien, wanneer, opdat, mits, tenzij, stel dat
reden – gevolg	omdat, want, daarom, namelijk, immers, aangezien, dus, daardoor, verklaring, argument, uitleg
oorzaak–gevolg	daardoor, doordat, zodat, waardoor, door, zodoende, waardoor, ten gevolge van, vervolgens
tegenstelling	maar, echter, toch, daar staat tegenover, dat, hoewel, daarentegen, dat ligt heel anders, niettemin, desondanks, evenwel, nochtans, ondanks dat, anderzijds, in tegenstelling tot, tenzij
doel – middel	met behulp van, daarmee, met, door middel van, waarmee, om te, opdat, daartoe
vergelijking: overeenkomst	als, netals, zoals, even...als, het zelfde, zoals, hetzelfde als, in vergelijking met.
vergelijking: verschil	niet zoals, (het)st, het langst het minst, het meest, het grootst, ...er (dan), langer dan, minder dan, meer dan, groter dan
tijd	toen, eerst, vervolgens, ten slotte, terwijl, daarna, vroeger, later, nu, dan, in 1682, in de 15e eeuw, 7 jaar later, twee maanden eerder, gisteren, vorig jaar, eerder, voordien, vorige week, vorige maand, voor, na, nadien
plaats	hier, waarop, daar, waarvandaan, waarin
conclusie	dus, aldus, concluderend, kortom
samenvatting	kortom, samenvattend, het belangrijkste overziend, alles op een rijtje gezet, dus, kortom, samenvattend, samengevat, met andere woorden, al met al, daarom, dat houdt in, concluderend, slotsom

Alfabetische lijst signaalwoorden

(het)st	vergelijking: verschil
...er (dan)	vergelijking: verschil
7 jaar later	tijd
aangezien	reden - gevolg
al met al	samenvatting
aldus	conclusie
alles op een rijtje gezet	samenvatting
als	vergelijking: overeenkomst
als	voorwaarde
anderzijds	tegenstelling
argument	reden - gevolg
bijvoorbeeld	voorbeeld
bovendien	opsomming
concluderend	conclusie
concluderend	samenvatting
daar	plaats
daar staat tegenover	tegenstelling
daardoor	oorzaak-gevolg
daardoor	reden - gevolg
daarentegen	tegenstelling
daarmee	doel - middel
daarna	tijd
daarnaast	opsomming
daarom	reden - gevolg
daarom	samenvatting
daartoe	doel - middel
dan	tijd
dat	tegenstelling
dat houdt in	samenvatting
dat is te zien aan	voorbeeld
dat ligt heel anders	tegenstelling
desondanks	tegenstelling
door	oorzaak-gevolg
door middel van	doel - middel
doordat	oorzaak-gevolg
dus	conclusie
dus	reden - gevolg
dus	samenvatting

echter	tegenstelling
eerder	tijd
eerst	opsomming
eerst	tijd
eerste	opsomming
en	opsomming
even...als	overeenkomst
evenals	opsomming
eveneens	opsomming
evenwel	tegenstelling
gisteren	tijd
groter dan	vergelijking: verschil
het belangrijkste overziend	samenvatting
het grootst	vergelijking: verschil
het langst	vergelijking: verschil
het meest	vergelijking: verschil
het minst	vergelijking: verschil
het zelfde	vergelijking: overeenkomst
hetzelfde als	vergelijking: overeenkomst
hier	plaats
hoewel	tegenstelling
immers	reden - gevolg
in 1682	tijd
in de 15e eeuw	tijd
in tegenstelling tot	tegenstelling
in vergelijking met	overeenkomst
indien	voorwaarde
je kent het wel	voorbeeld
kortom	conclusie
kortom	conclusie
kortom	samenvatting
laatste	opsomming
langer dan	vergelijking: verschil
later	tijd
maar	tegenstelling
maar ook	opsomming
meer dan	vergelijking: verschil

met	doel - middel
met andere woorden	samenvatting
met behulp van	doel - middel
minder dan	vergelijking: verschil
mits	voorwaarde
na	tijd
nadien	tijd
namelijk	reden - gevolg
neem nou	voorbeeld
neem nou	voorbeeld
net ...als	overeenkomst
niet zoals	vergelijking: verschil
niettemin	tegenstelling
nochtans	tegenstelling
nu	tijd
o.a.	voorbeeld
om te	doel - middel
om te beginnen	opsomming
omdat	reden - gevolg
ondanks dat	tegenstelling
ook	opsomming
opdat	doel - middel
opdat	voorwaarde
samengevat	samenvatting
samenvattend	samenvatting
samenvattend	samenvatting
slotsom	samenvatting
stel dat	voorwaarde
stel je voor	voorbeeld
te merken bij	voorbeeld
ten eerste	opsomming
ten eerste	opsomming
ten gevolge van	oorzaak-gevolg
ten slotte	opsomming
ten slotte	tijd
ten tweede	opsomming
tenzij	tegenstelling
tenzij	voorwaarde
ter illustratie	voorbeeld
ter verduidelijking	voorbeeld
terwijl	tijd
tevens	opsomming
toch	tegenstelling
toelichting	voorbeeld
toen	tijd
twee maanden eerder	tijd

uitleg	reden - gevolg
verder	opsomming
verder	opsomming
verklaring	reden - gevolg
vervolgens	oorzaak-gevolg
vervolgens	opsomming
vervolgens	tijd
voor	tijd
voordien	tijd
vorig jaar	tijd
vorige maand	tijd
vorige week	tijd
vroeger	tijd
waardoor	oorzaak-gevolg
waardoor	oorzaak-gevolg
waarin	plaats
waarmee	doel - middel
waarop	plaats
waarvandaan	plaats
wanneer	voorwaarde
want	reden - gevolg
zo	voorbeeld
zoals	overeenkomst
zoals	vergelijking: overeenkomst
zoals	voorbeeld
zodat	oorzaak-gevolg
zodoende	oorzaak-gevolg